

Постановление № 188 от 20 юли 2015 г. за приемане на Наредба за паричните обезщетения и помощи от държавното обществено осигуряване**ПОСТАНОВЛЕНИЕ № 188 ОТ 20 ЮЛИ 2015 Г.
за приемане на Наредба за паричните обезщетения и помощи от държавното обществено осигуряване**МИНИСТЕРСКИЯТ СЪВЕТ
ПОСТАНОВИ:**Член единствен.** Приема Наредба за паричните обезщетения и помощи от държавното обществено осигуряване.**Заключителни разпоредби****§ 1.** Отменя се Наредбата за изчисляване и изплащане на паричните обезщетения и помощи от държавното обществено осигуряване, приета с Постановление № 364 на Министерския съвет от 2006 г. (обн., ДВ, бр. 1 от 2007 г.; Решение № 9943 на Върховния административен съд от 2007 г. – бр. 1 от 2008 г.; изм. и доп., бр. 26 от 2008 г., бр. 13, 67 и 80 от 2009 г., бр. 2 от 2010 г., бр. 14 от 2011 г., бр. 16 и 80 от 2012 г., бр. 33 от 2013 г., бр. 17, 55 и 90 от 2014 г. и бр. 19 от 2015 г.).**§ 2.** Параграф 1 влиза в сила от 1 януари 2016 г.Министър-председател: **Бойко Борисов**За главен секретар на Министерския съвет: **Галина Маринска****НАРЕДБА
за паричните обезщетения и помощи от държавното обществено осигуряване**Раздел I
Общи разпоредби**Чл. 1.** (1) С наредбата се уреждат редът и начинът за представяне на документите и за изчисляване и изплащане на:

1. паричните обезщетения при:

а) временна неработоспособност поради общо заболяване, трудова злополука и професионална болест, за санаторно-курортно лечение и при належаш медицински преглед или изследване, карантина, отстраняване от работа по предписание на здравните органи, гледане на болен или на член от семейството под карантина, належащо придружаване на болен член от семейството за медицински преглед, изследване или лечение, както и за гледане на здраво дете, върнато от детско заведение поради карантина в заведението или на детето;

б) трудоустрояване при временно намалена работоспособност поради общо заболяване, трудова злополука или професионална болест;

в) трудоустрояване поради бременност и кърмене;

г) бременност и раждане;

д) отглеждане на малко дете;

е) осиновяване на дете от 2- до 5-годишна възраст;

2. паричните помощи:

а) за инвалидност поради общо заболяване, когато осигуреното лице няма необходимия осигурителен стаж за отпускане на пенсия за инвалидност поради общо заболяване;

б) при смърт на осигуреното лице.

(2) Преценката на правото и определянето на размера на паричните обезщетения и помощите по ал. 1 се извършва въз основа на данните по чл. 5, ал. 4, т. 1 от Кодекса за социално осигуряване (КСО), данните от издадените болнични листове и решенията по обжалването им, приети по реда на Наредбата за реда за представяне в Националния осигурителен институт на данните от издадените болнични листове и решенията по обжалването им, приета с Постановление № 241 на Министерския съвет от 2014 г. (ДВ, бр. 67 от 2014 г.), като се използват и данните от регистъра на осигурителите и самоосигуряващите се лица, регистъра на приходите от осигурителните вноски за държавното обществено осигуряване, регистър „Трудови договори“, регистър „Пенсии“, регистър „Трудови злополуки“, регистър „Професионални болести“, регистър „Парични помощи за профилактика и рехабилитация“ и от регистър „Парични обезщетения и помощи от ДОО“, както и данните от удостоверенията по чл. 8, 9 и чл. 11, ал. 1 и 2.

Чл. 2. Паричните обезщетения и паричните помощи се изчисляват и изплащат от съответното териториално поделение на Националния осигурителен институт (ТП на НОИ), с изключение на паричните помощи по чл. 1, ал. 1, т. 2, буква „а“, които се изчисляват и изплащат от ТП на НОИ по постоянен или настоящ адрес на лицето.

Раздел II

Ред за представяне на документи за изчисляване и изплащане на паричните обезщетения и помощи**Чл. 3.** (1) Паричните обезщетения за временна неработоспособност, бременност и раждане до 135 календарни дни или трудоустрояване се изплащат при ползване на отпуск или при трудоустрояване въз основа на болничен лист.

(2) При първото представяне на болничен лист еднократно се заявяват данни относно банковата сметка за изплащане на паричните обезщетения с декларация по образец съгласно приложение № 1.

(3) Декларация по образец съгласно приложение № 1 се представя и за болничните листове за майчинство след 42-рия ден от раждането и за случаите по чл. 167 от Кодекса на труда.

Чл. 4. Паричните обезщетения при бременност и раждане, отглеждане на малко дете и осиновяване на дете от 2- до 5-годишна възраст се изплащат на осигурените лица при ползване на отпуск и представяне на следните документи:

1. за паричните обезщетения при бременност и раждане за остатъка до 410 календарни дни по чл. 50, ал. 1 КСО – заявление-декларация по образец съгласно приложение № 2;

2. за паричните обезщетения при раждане на дете до 15 календарни дни по чл. 50, ал. 6 КСО – заявление-декларация по образец съгласно приложение № 3;

3. за паричните обезщетения при раждане на дете след навършване на 6-месечна възраст на детето за остатъка до 410 календарни дни по чл. 50, ал. 7 КСО – заявление-декларация по образец съгласно приложение № 4;

4. за паричните обезщетения при осиновяване на дете от 2- до 5-годишна възраст за срок 365 дни по чл. 53а КСО – заявление-декларация по образец съгласно приложение № 5;

5. за паричните обезщетения при осиновяване на дете от 2- до 5-годишна възраст след изтичане на 6 месеца от деня на предаване на детето за осиновяване за остатъка до 365 дни по чл. 53а КСО – заявление-декларация по образец съгласно приложение № 6;

6. за паричните обезщетения за отглеждане на малко дете по чл. 53 и 54 КСО – заявление-декларация по образец съгласно приложения № 7 и 8.

Чл. 5. В срок до 3 работни дни от промяна на обстоятелствата, свързани с изплащането на паричните обезщетения, включително при промяна на банковата сметка за изплащането им, осигурените лица представят нова декларация или заявление-декларация и съответните доказателства към нея.**Чл. 6.** (1) Осигурените лица и лицата по чл. 4, ал. 9 КСО представят документите по чл. 3 – 5 на осигурителя, който ги завежда в отделен дневник.

(2) Осигурителите съхраняват документите по ал. 1 и съответните доказателства към тях за срок 5 години считано от 1 януари на годината, следваща годината на представянето им.

Чл. 7. Данните, съдържащи се в издадените болнични листове, се представят в НОИ от лекуващите лекари/лекарите по дентална медицина лично или чрез лечебните заведения, в които те осъществяват дейност, и от лекарските консултативни комисии (ЛКК) – чрез лечебните заведения, към които са създадени, по реда на Наредбата за реда за представяне в Националния осигурителен институт на данните от издадените болнични листове и решенията по обжалването им.

Чл. 8. (1) За всеки болничен лист осигурителите, техните клонове и поделения и осигурителните каси представят в НОИ удостоверение по образец съгласно приложение № 9 с данни относно правото на парично обезщетение. За лицата, осигурени по повече от едно правоотношение/основание за осигуряване при един осигурител, за всеки болничен лист се представят отделни удостоверения за всяко от правоотношенията/основанията за осигуряване.

(2) В случай че болничните листове са обжалвани от осигурителите по реда на чл. 112 от Закона за здравето, удостоверенията съгласно приложение № 9 се представят след приключване на производството по обжалването на болничните листове.

Чл. 9. За всеки документ по чл. 4 осигурителите, техните клонове и поделения и осигурителните каси представят в НОИ удостоверение по образец съгласно приложение № 10 с данни относно правото на парично обезщетение.

Чл. 10. За всеки документ по чл. 5, както и при промяна в ползването/прекратяването на законоустановен отпуск и/или прекратяване на правоотношението/осигуряването осигурителите, техните клонове и поделения и осигурителните каси представят в НОИ ново удостоверение по образец съгласно приложение № 9 или ново удостоверение по образец съгласно приложение № 10 с данни относно промяната в обстоятелствата, свързани с изплащането на обезщетението.

Чл. 11. (1) За изплащане на парично обезщетение въз основа на болничен лист самоосигуряващите се лица – лично или чрез осигурителните каси, в които членуват, а съдружниците в търговски дружества, собствениците на ЕООД и физическите лица – членове на непersonифицирани дружества – чрез дружествата, чрез които се осигуряват, представят в НОИ удостоверение по образец съгласно приложение № 9 с данни относно правото на парично обезщетение. В случай че болничните листове са обжалвани от самоосигуряващите се лица по реда на чл. 112 от Закона за здравето, удостоверенията съгласно приложение № 9 се представят след приключване на производството по обжалването на болничните листове.

(2) За изплащане на паричните обезщетения извън тези по ал. 1 самоосигуряващите се лица – лично или чрез осигурителните каси, в които членуват, а съдружниците в търговски дружества, собствениците на ЕООД и физическите лица – членове на непersonифицирани дружества – чрез дружествата, чрез които се осигуряват, представят в НОИ удостоверение по образец съгласно приложение № 11 с данни относно правото на парично обезщетение.

(3) При промяна в обстоятелствата, свързани с изплащането на обезщетението, включително при промяна на банковата сметка за изплащането му, се представя ново удостоверение по образец съгласно приложение № 9 или съгласно приложение № 11.

(4) Самоосигуряващите се лица, осигурителните каси и дружествата, чрез които се осигуряват съдружниците в търговски дружества, собствениците на ЕООД и физическите лица – членове на непersonифицирани дружества, съхраняват доказателствата за удостоверенията в документите по ал. 1 – 3 обстоятелства за срок 5 години считано от 1 януари на годината, следваща годината, в която е поискано изплащането на обезщетението.

Чл. 12. Удостоверенията съгласно приложения № 9, 10 и 11 с данни относно правото на парично обезщетение се представят в НОИ в следните срокове:

1. от осигурителите, техните клонове и поделения и осигурителните каси – до 10-о число на месеца, следващ месеца, през който осигуреното лице е представило документите за изплащане на обезщетението на осигурителя;

2. от самоосигуряващите се лица, дружествата, чрез които се осигуряват съдружниците в търговски дружества, собствениците на ЕООД и физическите лица – членове на непersonифицирани дружества, и осигурителните каси – до 10-о число на месеца, следващ месеца, през който е издаден болничният лист по чл. 3, ал. 1, съответно до 10-о число на месеца, следващ месеца, от който се иска изплащане на обезщетението.

Чл. 13. Удостоверенията съгласно приложения № 9, 10 и 11 с данни относно промяна в обстоятелствата, свързани с изплащането на обезщетенията, се представят в НОИ в следните срокове:

1. от осигурителите, техните клонове и поделения и осигурителните каси – в срок до 3 работни дни от получаване на декларация или заявление-декларация по чл. 5 и/или от настъпване на съответните обстоятелства по чл. 10;

2. от самоосигуряващите се лица, дружествата, чрез които се осигуряват съдружниците в търговски дружества, собствениците на ЕООД и физическите лица – членове на непersonифицирани дружества, и осигурителните каси – в срок до 3 работни дни от промяната на обстоятелствата, свързани с изплащането на паричното обезщетение.

Чл. 14. (1) Удостоверенията съгласно приложения № 9, 10 и 11 се представят на хартиен носител, на електронен носител или по електронен път чрез използване на квалифициран електронен подпис на подателя.

(2) Повече от два документа по ал. 1 се представят само на електронен носител или по електронен път чрез използване на квалифициран електронен подпис на подателя.

(3) Повече от десет документа по ал. 1 се представят само по електронен път чрез използване на квалифициран електронен подпис на подателя.

(4) Осигурителните каси представят документите по ал. 1 по електронен път чрез използване на квалифициран електронен подпис на подателя.

Чл. 15. (1) За въвеждане, контрол и съхраняване на данните в документите по чл. 14, ал. 1, представяни на електронен носител или по електронен път, се използва програмен продукт, разпространяван безплатно от НОИ, или друг програмен продукт, отговарящ на функционалните изисквания, структура и формат на данните, утвърдени със заповед на управителя на НОИ и публикувани на интернет страницата на НОИ.

(2) Разпространяваният от НОИ програмен продукт работи върху лицензирани версии на операционната среда. Националният осигурителен институт не носи отговорност за работата на програмния продукт, ако той се стартира върху нелицензирани операционни системи.

(3) Националният осигурителен институт разработва и предоставя уеб услугите, реализиращи контрол на данни и представяне на документи, които се използват в програмните продукти.

Чл. 16. (1) Документите по чл. 14, ал. 1 на хартиен или електронен носител се представят в съответното ТП на НОИ с придружително писмо съгласно приложение № 12, подписано и подпечатано от лицето, задължено да ги представя по тази наредба, или от негов представител, а за самоосигуряващите се лица – подписано от лицето. Когато се представя електронен носител, върху него ясно и четливо се означава единен идентификационен код (ЕИК) по Закона за търговския регистър/ЕИК по БУЛСТАТ. Достоверността на информацията, подадена с електронен носител, се доказва с подписа и печата върху придружителното писмо. Придружителното писмо се представя в два екземпляра, единият от които остава в съответното ТП на НОИ.

(2) Електронният носител се връща след приемането на информацията.

Чл. 17. Документите по чл. 14, ал. 1 се представят по електронен път чрез уеб приложение, достъпно през интернет страницата на НОИ, или чрез използване на програмен продукт по чл. 15, ал. 1 с включени – уеб услугите по чл. 15, ал. 3, и с квалифициран електронен подпис на подателя.

Чл. 18. (1) За представяне на документите по чл. 14, ал. 1 по електронен път лицата, задължени да ги представят по тази наредба, или упълномощени от тях лица се регистрират като потребители на уеб услугите. Регистрацията се извършва онлайн чрез уеб приложение, достъпно през интернет страницата на НОИ.

(2) Регистрацията на юридическо лице или на осигурителна каса се извършва с валиден квалифициран електронен подпис, съдържащ ЕИК по Закона за търговския регистър/ЕИК по БУЛСТАТ и наименование на юридическото лице или осигурителната каса.

(3) Регистрацията на физическо лице се извършва с валиден квалифициран електронен подпис, съдържащ единен граждански номер/личен номер на чужденец и трите имена на лицето.

(4) Регистрацията на едноличен търговец се извършва с валиден квалифициран електронен подпис, съдържащ ЕИК по Закона за търговския регистър/ЕИК по БУЛСТАТ и наименование на едноличния търговец или единен граждански номер/личен номер на чужденец и трите имена на лицето.

Чл. 19. (1) Лице, задължено да представя документите по тази наредба, може да упълномощи друго лице, което притежава квалифициран електронен подпис, да представя по електронен път документите по чл. 14, ал. 1 от негово име със заявление по образец съгласно приложение № 13. Упълномощеното лице представя заявлението в електронен вид с квалифициран електронен подпис чрез уеб приложението в интернет страницата на НОИ. Упълномощителят подписва и подпечатва заявлението и го представя лично или чрез упълномощено за целта лице в съответното ТП на НОИ на хартиен носител в срок до 3 работни дни от упълномощаването.

(2) При оттегляне на упълномощаването лицето, задължено да представя документите по тази наредба, представя в съответното ТП на НОИ ново заявление по образец съгласно приложение № 13 не по-късно от 3 работни дни преди датата на оттеглянето.

(3) Заявление по ал. 1 не се представя от членовете на осигурителните каси.

Чл. 20. (1) Осигурителите/дружествата, чрез които се осигуряват съдружниците в търговски дружества, собствениците на ЕООД и физическите лица – членове на непersonифицирани дружества, техните клонове и поделения, осигурителните каси и самоосигуряващите се лица могат да коригират подадените с документите по чл. 14, ал. 1 данни, като представят удостоверение с коректните данни и попълнен код за корекция. С код за корекция не се коригират следните данни:

1. в удостоверение по образец съгласно приложение № 9 – номер на болничен лист, единен граждански номер/личен номер на чужденец/служебен номер, издаден от Националната агенция за приходите, на лицето, за което се отнасят данните и ЕИК по Закона за търговския регистър/ЕИК по БУЛСТАТ;

2. в удостоверение по образец съгласно приложения № 10 и 11 – единен граждански номер/личен номер на чужденец/служебен номер, издаден от Националната агенция за приходите, на лицето, за което се отнасят данните, ЕИК по Закона за търговския регистър/ЕИК по БУЛСТАТ, начална дата за изплащане, вид и основание на обезщетението, за което се отнасят данните в удостоверението.

(2) Осигурителите/дружествата, чрез които се осигуряват съдружниците в търговски дружества, собствениците на ЕООД и физическите лица – членове на непersonифицирани дружества, техните клонове и поделения, осигурителните каси и самоосигуряващите се лица могат да заличават подадените с документите по чл. 14, ал. 1 данни, като представят удостоверение с попълнен код за заличаване.

(3) Когато данните по ал. 1, т. 1 и 2 са некоректно подадени, се представя удостоверение с попълнен код за заличаване, след което се представя ново удостоверение с коректни данни.

(4) След приемането на документите по чл. 14, ал. 1 съответното удостоверение може да се представи само с попълнен код за корекция или с код за заличаване.

(5) Удостоверенията с код за корекция и заличаване се представят по реда на чл. 14.

(6) Удостоверения за коригиране и заличаване на данни, подадени с документите по чл. 14, ал. 1, не се представят след 30 юни на годината, следваща годината, за която се отнасят. След този срок данните, подадени с документите по чл. 14, ал. 1, могат да се коригират и заличават само с удостоверение, представено на хартиен или електронен носител в съответното ТП на НОИ, след дадени задължителни предписания по чл. 108, ал. 1, т. 3 КСО.

Чл. 21. (1) След получаване на документите по чл. 14, ал. 1 НОИ издава справка за приетите и върнати документи по образец съгласно приложение № 14.

(2) При получаване на документите по електронен път на електронния адрес на регистрирания по реда на чл. 18 потребител, представил документите, се изпраща съобщение с достъп до съдържанието на справката по ал. 1.

(3) При получаване на документите на хартиен или електронен носител справката се издава, подписва и подпечатва от длъжностното лице в съответното ТП на НОИ и се връчва на лицето, представило документите.

Чл. 22. (1) Не се приемат документи по чл. 14, ал. 1, които не съдържат данните по чл. 20, ал. 1, т. 1 и 2. Не се приемат и удостоверения с некоректно попълнени данни.

(2) В срок до 3 работни дни от датата, на която е отказано приемане на документи по чл. 14, ал. 1, същите се представят отново след коректно попълване на необходимите данни.

Чл. 23. Електронен носител, който е получен в ТП на НОИ повреден, нечетим или е с вируси, се връща на лицето, което го е представило. В срок до 3 работни дни от получаването на електронния носител лицето, задължено да представя документите по тази наредба, е длъжно да представи годен и с коректно попълнени данни електронен носител за негова сметка.

Чл. 24. Осигурените лица, придобили право за получаване на парични обезщетения по чл. 1, ал. 1, т. 1, букви „а“ и „г“, за периодите след приключване на производството по ликвидация или прекратяване на осигурителя, представят лично или чрез упълномощени от тях лица в съответното ТП на НОИ със заявление по образец съгласно приложение № 15 документите по чл. 3, ал. 2 и 3 и чл. 4, т. 1 – 3 на хартиен носител, както и документ за самоличност.

Чл. 25. Лицата, които искат изплащане на помощта по чл. 1, ал. 1, т. 2, буква „а“, представят лично или чрез упълномощени от тях лица в ТП на НОИ по постоянния или настоящия им адрес заявление-декларация по образец съгласно приложение № 16 на хартиен носител и документ за самоличност.

Чл. 26. Лицата, които искат изплащане на помощта по чл. 1, ал. 1, т. 2, буква „б“, представят лично или чрез упълномощени от тях лица в ТП на НОИ по постоянния или настоящия си адрес заявление-декларация по образец съгласно приложение № 17 на хартиен носител и документ за самоличност. Когато децата на починалия са малолетни или непълнолетни, документите се представят от законния им представител.

Чл. 27. Лицата, които искат изплащане на неполучени от починало лице парични обезщетения и помощи, представят в ТП на НОИ по постоянния или настоящия си адрес заявление-декларация по образец съгласно приложение № 18 на хартиен носител и документ за самоличност.

Чл. 28. В срок до 3 работни дни от промяната на обстоятелствата, свързани с изплащането на паричните обезщетения и помощи, правоимащите лица по чл. 24 – 27 представят в съответното ТП на НОИ нови заявления-декларации на хартиен носител и съответните доказателства към тях.

Чл. 29. (1) Когато след приема на документи за изплащане на парични обезщетения и помощи се установи, че те са нередовни или липсва необходим документ, както и за изясняване на факти и обстоятелства, свързани с изчисляване и изплащане на паричните обезщетения и помощи, ТП на НОИ уведомява лицата, задължени да представят документи по тази наредба, в срок до 7 работни дни от представянето на документите, като им дава необходимите указания за отстраняване на нередностите или за изясняване на фактите и обстоятелствата.

(2) Уведомяването се извършва чрез лицензиран пощенски оператор на посочен точен адрес или по електронен път на посочен електронен адрес. Уведомяването може да се извърши и по телефона, което се удостоверява с подпис на извършилото го длъжностно лице.

(3) При невъзможност за уведомяване по реда на ал. 2 уведомяването се извършва по реда на чл. 110, ал. 4 КСО.

(4) Документите по ал. 1 се представят в НОИ по реда на чл. 14 в срок до 7 работни дни от уведомяването.

(5) Ако в срок до 7 работни дни от уведомяването нередностите не бъдат отстранени и/или не бъдат представени липсващите документи, преценката на правото и определянето на размера на обезщетенията и/или на помощите се прави въз основа на наличните редовни документи, данните по чл. 5, ал. 4, т. 1 КСО и данните от регистрите по чл. 1, ал. 2.

Чл. 30. Лицата, задължени да представят документи по тази наредба, са длъжни при поискване от осигурените лица да ги запознаят с предоставените за тях документи и данни.

Раздел III

Изчисляване на паричните обезщетения и помощи

Чл. 31. (1) Доходът за периода от 18 календарни месеца, а при бременност и раждане и при осиновяване на дете от 2- до 5-годишна възраст – от 24 календарни месеца, предхождащи месеца на настъпване на временната неработоспособност или на началото на отпуска за бременност и раждане и при осиновяване на дете от 2- до 5-годишна възраст, от който се изчислява дневното парично обезщетение за временна неработоспособност, за бременност и раждане и при осиновяване на дете от 2- до 5-годишна възраст, включва:

1. дохода, върху който са:

а) внесени или дължими осигурителни вноски за лицата, осигурени за общо заболяване и майчинство и/или за трудова злополука и професионална болест;

б) внесени авансово осигурителни вноски за общо заболяване и майчинство – за самоосигуряващите се лица;

в) внесени осигурителни вноски за общо заболяване и майчинство – за лицата по чл. 4, ал. 9 КСО;

г) внесени осигурителни вноски за общо заболяване и майчинство и за трудова злополука и професионална болест – за морските лица;

2. минималната месечна работна заплата в случаите по чл. 41, ал. 2 КСО;

3. дохода, от който е определено паричното обезщетение за временна неработоспособност, за бременност и раждане или при осиновяване на дете от 2- до 5-годишна възраст в случаите по чл. 41, ал. 3 КСО.

(2) Сборът от доходите по ал. 1, от който се изчисляват паричните обезщетения за временна неработоспособност, бременност и раждане и при осиновяване на дете от 2- до 5-годишна възраст, включително в случаите, в които лицето е осигурено по повече от едно правоотношение/основание за осигуряване, не може да бъде по-голям от максималния месечен размер на осигурителния доход, определен със Закона за бюджета на държавното обществено осигуряване за съответната година, за всеки месец от периода, от който се изчисляват паричните обезщетения, освен в случаите по чл. 6, ал. 15 КСО.

(3) Среднодневният доход за периода по ал. 1, от който се изчислява дневното парично обезщетение, се определя, като сборът на brutните трудови възнаграждения и/или осигурителния доход, и/или пропорционалната част от минималната работна заплата за периодите по чл. 41, ал. 2 КСО, и/или дохода, от който са изчислени паричните обезщетения за временна неработоспособност и/или за бременност и раждане, и/или при осиновяване на дете от 2- до 5-годишна възраст за периодите по чл. 41, ал. 3 КСО, се раздели на общия брой на работните дни по календар за същия период.

(4) Паричните обезщетения на лица, които към деня на настъпване на съответния риск са осигурени за общо заболяване и майчинство и/или трудова злополука и професионална болест по повече от едно правоотношение/основание за осигуряване, се изплащат поотделно по всяко от правоотношенията или за всяко от основанията.

Чл. 32. (1) За работещите по трудови и по служебни правоотношения и приравнените към тях правоотношения месечното нетно възнаграждение се определя, като изплатеното или начисленото месечно възнаграждение се намали с определените със закон задължителни осигурителни вноски за сметка на лицата и с данъците по Закона за данъците върху доходите на физическите лица и не може да бъде повече от максималния месечен осигурителен доход, определен със Закона за бюджета на държавното обществено осигуряване за съответната година, освен в случаите по чл. 6, ал. 15 КСО. Когато възнаграждението не е начислено, до начисляването му за нетно възнаграждение се взема предвид минималният месечен осигурителен доход по чл. 6, ал. 2, т. 3 КСО или минималната месечна работна заплата за страната, ако нямат определен минимален осигурителен доход.

(2) За управителите и прокуристите на търговски дружества и на еднолични търговци и на техните клонове, членовете на съвети на директорите, на управителни и надзорни съвети и контролборите на търговски дружества, синдиките и ликвидаторите, лицата, работещи по договори за управление на неперсонифицирани дружества, както и лицата, на които е възложено управлението и/или контролът на държавни и общински предприятия по глава девета от Търговския закон, техни поделения или на други юридически лица, създадени със закон, месечното нетно възнаграждение се определя, като изплатеното или начисленото месечно възнаграждение се намали с определените със закон задължителни осигурителни вноски за сметка на лицата и с дължимия данък по Закона за данъците върху доходите на физическите лица и не може да бъде повече от максималния месечен осигурителен доход, определен със Закона за бюджета на държавното обществено осигуряване за съответната година. Когато възнаграждението не е начислено, до начисляването му за нетно възнаграждение се взема предвид минималният месечен осигурителен доход по чл. 6, ал. 2, т. 3 КСО.

(3) За членовете на кооперации, работещи без трудови правоотношения в кооперацията, за лицата, упражняващи трудова дейност на изборни длъжности, за служителите с духовно звание на Българската православна църква и други вероизповедания по Закона за вероизповеданията и за специалистите по чл. 4, ал. 1, т. 9 КСО месечното нетно възнаграждение се определя, като изплатеното или начисленото месечно възнаграждение се намали с определените със закон задължителни осигурителни вноски за сметка на лицата и с дължимия данък по Закона за данъците върху доходите на физическите лица и не може да бъде повече от максималния месечен осигурителен доход, определен със Закона за бюджета на държавното обществено осигуряване за съответната година. За лицата,

упражняващи трудова дейност на изборни длъжности, за служителите с духовно звание на Българската православна църква и други регистрирани вероизповедания по Закона за вероизповеданията, когато възнаграждението не е начислено, до начисляването му за нетно възнаграждение се взема предвид минималният месечен осигурителен доход по чл. 6, ал. 2, т. 3 КСО.

(4) Изплатеното или начисленото месечно възнаграждение по ал. 1 – 3, от което се определя нетното възнаграждение, включва брунтното трудово възнаграждение и други допълнителни доходи от трудова дейност за съответния месец.

(5) При определяне на месечното нетно възнаграждение не се вземат предвид средствата, предоставени от работодателя за сметка на социалните разходи, както и определените върху тях със закон задължителни осигурителни вноски за сметка на лицата и дължимият данък по Закона за данъците върху доходите на физическите лица.

(6) За самоосигуряващите се лица месечното нетно възнаграждение е избраният от тях месечен осигурителен доход, върху който са внесени авансовите осигурителни вноски.

(7) За лицата по чл. 4, ал. 9 КСО – съпрузи на лицата по чл. 4, ал. 3, т. 1 КСО, месечното нетно възнаграждение е минималният осигурителен доход за самоосигуряващите се лица, определен със Закона за бюджета на държавното обществено осигуряване за съответната година, а за лицата по чл. 4, ал. 9 КСО – съпрузи на лицата по чл. 4, ал. 3, т. 4 КСО – минималният осигурителен доход за регистрираните земеделски стопани и актюнопроизводители, определен със Закона за бюджета на държавното обществено осигуряване за съответната година.

(8) За морските лица месечното нетно възнаграждение е избраният от тях месечен осигурителен доход, върху който са внесени осигурителните вноски.

(9) Среднодневното нетно възнаграждение за периода по чл. 31, ал. 1 се определя, като сборът от месечните нетни възнаграждения и/или пропорционалната част от минималната работна заплата за периодите по чл. 41, ал. 2 КСО, и/или дохода, от който са определени паричните обезщетения за временна неработоспособност и/или за бременност и раждане, и/или при осиновяване на дете от 2- до 5-годишна възраст за периодите по чл. 41, ал. 3 КСО, но не повече от максималния месечен осигурителен доход, определен със Закона за бюджета на държавното обществено осигуряване за съответната година, освен в случаите по чл. 6, ал. 15 КСО, се раздели на броя на работните дни по календар за същия период.

Чл. 33. Паричното обезщетение за временна неработоспособност, за бременност и раждане и при осиновяване на дете от 2- до 5-годишна възраст при работа по личен или групов дневен сменен график се изплаща за работните дни по индивидуалния или груповия график на осигурения, а ако няма такъв – по графика на звеното, към което той се числи, включени в периода на временната неработоспособност, в отпуската за бременност и раждане и при осиновяване на дете от 2- до 5-годишна възраст.

Чл. 34. (1) Паричното обезщетение за временна неработоспособност, за бременност и раждане и при осиновяване на дете от 2- до 5-годишна възраст при сумирано изчисляване на работното време и при работа на смени по часов график се изплаща за работните часове по личния график на осигурения, а ако няма такъв – по графика на звеното, към което той се числи, включени в периода на временната неработоспособност, в отпуската за бременност и раждане и при осиновяване на дете от 2- до 5-годишна възраст.

(2) Средночасовият доход за периода по чл. 31, ал. 1, от който се изчислява часовото парично обезщетение, се определя, като сборът на брунтните трудови възнаграждения и/или осигурителния доход, и/или пропорционалната част от минималната работна заплата за периодите по чл. 41, ал. 2 КСО, и/или дохода, от който са изчислени паричните обезщетения за временна неработоспособност и/или за бременност и раждане, и/или при осиновяване на дете от 2- до 5-годишна възраст за периодите по чл. 41, ал. 3 КСО, но не повече от максималния месечен осигурителен доход, определен със Закона за бюджета на държавното обществено осигуряване за съответната година, освен в случаите по чл. 6, ал. 15 КСО, се раздели на общия брой на работните часове по календар за същия период.

(3) Средночасовото нетно възнаграждение за периода по чл. 31, ал. 1 се определя, като сборът от месечните нетни възнаграждения и/или пропорционалната част от минималната работна заплата за периодите по чл. 41, ал. 2 КСО, и/или дохода, от който са изчислени паричните обезщетения за временна неработоспособност и/или за бременност и раждане, и/или при осиновяване на дете от 2- до 5-годишна възраст за периодите по чл. 41, ал. 3 КСО, но не повече от максималния месечен осигурителен доход, определен със Закона за бюджета на държавното обществено осигуряване за съответната година, освен в случаите по чл. 6, ал. 15 КСО, се раздели на общия брой на работните часове по календар за същия период.

Чл. 35. Общата сума на паричното обезщетение се определя, като дневният/часовият му размер се умножи по броя на работните дни/часове, включени в периода на временната неработоспособност или в отпуската за бременност и раждане и при осиновяване на дете от 2- до 5-годишна възраст, за които лицето има право на парично обезщетение.

Чл. 36. Размерът на паричната помощ за инвалидност поради общо заболяване, когато осигуреното лице няма необходимия осигурителен стаж за отпускане на пенсия за инвалидност поради общо заболяване, се изчислява, като дневният размер на паричното обезщетение за временна неработоспособност, определен съгласно чл. 41 КСО, се умножи по 60.

Чл. 37. Размерът на неполученото парично обезщетение и/или помощ по чл. 27 се разпределя между наследниците по реда на Закона за наследството.

Чл. 38. (1) Размерът на паричната помощ при смърт на осигуреното лице е общ за всички правоимащи лица и се разпределя поравно между тях.

(2) Съответната част от паричната помощ при смърт на осигуреното лице се изплаща на всяко от правоимащите лица.

(3) Когато децата на починалия са малолетни или непълнолетни, полагащата им се част от помощта се изплаща на законния им представител.

Раздел IV

Изплащане на паричните обезщетения и помощи

Чл. 39. (1) Паричните обезщетения се изплащат от ТП на НОИ на правоимащите лица – осигурените лица, самоосигуряващите се лица и лицата по чл. 4, ал. 9 КСО, по лични разплащателни или спестовни безсрочни банкови сметки съгласно данните от документите по чл. 14, ал. 1 в срок до 10 работни дни от постъпване в НОИ на данните от издадените болнични листове и представяне на удостоверение по образец съгласно приложения № 9 – 11.

(2) Паричните обезщетения за период, обхващаш повече от един календарен месец, се изплащат в срока по ал. 1 за първия месец от периода, за останалите календарни месеци – в срок до 5 работни дни след изтичане на месеца, за който се отнасят, а за последния месец – в срок до 5 работни дни след изтичане на срока на обезщетението.

(3) Паричните обезщетения и помощи се изплащат от ТП на НОИ на правоимащите лица по чл. 24 – 27 по декларираният от тях в заявленията-декларации лични разплащателни или спестовни безсрочни банкови сметки в срок до 10 работни дни от постъпване в НОИ на данните от издадените болнични листове и представяне на заявленията-декларации по образец съгласно приложения № 15 – 18.

Чл. 40. (1) Националният осигурителен институт превежда на всяка банка два пъти седмично общата сума за всички правоимащи лица с банкови сметки в съответната банка, включени в списъка по ал. 2. Преводът се извършва по отделна, разкрита за целта сметка на банката.

(2) За разпределяне на сумата по ал. 1 и заверяване на личните банкови сметки на правоимащите лица НОИ изпраща на съответните банки списък на лицата, съдържаш трите имена, единен граждански номер/личен номер на чужденец/служебен номер, издаден от Националната агенция за приходите, номер на банковата сметка (IBAN) и сума. Списъкът се изпраща по електронен път.

(3) При закрыта или несъществуваща лична сметка, по която се превежда парично обезщетение и/или помощ, банката възстановява сумата на НОИ в 3-дневен срок от получаването ѝ.

Чл. 41. Националният осигурителен институт сключва договори с всички банки за начина на превеждане на паричните обезщетения и помощи.

Чл. 42. (1) Паричните обезщетения и помощи, изплатени на осигурените лица, се преизчисляват служебно въз основа на данните по чл. 5, ал. 4, т. 1 КСО до 30 юни на годината, следваща годината, за която се отнасят. Когато паричните обезщетения и помощи са изплатени в размер, по-малък от дължимия, разликата се изплаща в срока по изречение първо.

(2) Паричните обезщетения и помощи, изплатени на самоосигуряващите се лица за предходната календарна година, се преизчисляват служебно до 30 юни на текущата година въз основа на окончателния осигурителен доход, определен съгласно чл. 6, ал. 8 КСО. Когато паричните обезщетения и помощи са изплатени в размер, по-малък от дължимия, разликата се изплаща в срока по изречение първо. Изплатените в по-висок от дължимия размер обезщетения се възстановяват от самоосигуряващите се лица по реда на чл. 114 КСО.

Раздел V

Парични обезщетения и помощи при прилагане на европейските регламенти и международните договори в областта на социалната сигурност

Чл. 43. (1) Установяването в друга държава, с която Република България прилага европейските регламенти или международните договори в областта на социалната сигурност, на временна неработоспособност, бременност или раждане на лица, осигурени съгласно българското законодателство, се извършва по реда, утвърден в тази държава. В тези случаи болничен лист по реда на Наредбата за медицинската експертиза, приета с Постановление № 87 на Министерския съвет от 2010 г. (ДВ, бр. 36 от 2010 г.), не се издава. Когато не е издадено удостоверение за неработоспособност или чуждата компетентна институция не е представила съответния формуляр, се прилага редът, предвиден в Наредбата за медицинската експертиза.

(2) Установяването в държава, която не прилага европейските регламенти или международните договори в областта на социалната сигурност, на временна неработоспособност, бременност или раждане на лица, осигурени съгласно българското законодателство, се извършва по реда, предвиден в Наредбата за медицинската експертиза.

Чл. 44. (1) Удостоверения за неработоспособност, издадени в друга държава, с която Република България прилага европейските регламенти или международните договори в областта на социалната сигурност, се представят от осигурителите, техните клонове и подразделения, осигурителните каси, самоосигуряващите се лица и от дружествата, чрез които се осигуряват съдружниците в търговски дружества, от собствениците на ЕООД и физическите лица – членове на непersonифицирани дружества, на хартиен носител в съответното ТП на НОИ, а когато лицата нямат постоянен адрес в Република България – в ТП на НОИ – София-град.

(2) Удостоверенията по ал. 1 заедно с удостоверение по образец съгласно приложение № 9, в което не се попълва номер на болничен лист, се представят на хартиен носител.

(3) Документите по ал. 2 се представят с придружително писмо по образец съгласно приложение № 19, подписано и подпечатано от лицето, задължено да ги представя по тази наредба, или от негов представител, а за самоосигуряващите се лица – подписано от лицето.

Чл. 45. (1) Осигурените лица/осигурителите им и самоосигуряващите се лица или упълномощени от тях лица представят в съответното ТП на НОИ документите за осигурителен стаж, придобит в друга държава, издадени от чуждата компетентна институция, и/или декларират такъв стаж при непредставяне на документ.

(2) При деклариране на осигурителен стаж, придобит в друга държава без представяне на необходимите документи, проверката и удостоверяването му се извършват по установения с европейските регламенти или международните договори в областта на социалната сигурност ред.

Чл. 46. (1) Паричните обезщетения и помощи се изплащат в друга държава при условията и по реда, предвидени в европейските регламенти или в международните договори в областта на социалната сигурност, когато правоимащото лице пребивава в другата държава и е избрало да получава дължимите суми в чужда банка.

(2) Изплащането на парични обезщетения и помощи се извършва чрез преводи в евро или в друга конвертируема валута, посочена в международен договор, по лична банкова сметка, посочена от лицето.

Раздел VI Спорове

Чл. 47. (1) Ако се установи, че лицето няма право на парично обезщетение или на парична помощ, длъжностното лице, на което е възложено ръководството по изплащането на паричните обезщетения и помощи, или друго длъжностно лице, определено от ръководителя на ТП на НОИ, издава разпореждане за отказ в срок до 10 работни дни от постъпване в НОИ на данните от издадените болнични листове и представяне на удостоверенията по образец съгласно приложения № 9 – 11 или на заявленията-декларации по образец съгласно приложения № 15 – 18.

(2) Екземпляр от разпореждането се изпраща на лицето с обратна разписка чрез лицензиран пощенски оператор в 3-дневен срок от издаването му.

(3) Разпореждането за отказ може да се обжалва в 14-дневен срок от получаването му пред ръководителя на ТП на НОИ по реда на чл. 117 КСО.

(4) Споровете относно правото и размера на паричните обезщетения и помощи се решават по реда на чл. 117 КСО.

Допълнителни разпоредби

§ 1. (1) По смисъла на наредбата „съответното ТП на НОИ“ е, както следва:

1. за самоосигуряващите се лица – ТП на НОИ по постоянен адрес на физическото лице;
2. за местните юридически лица – ТП на НОИ по седалище;
3. за неперсонифицираните дружества и осигурителните каси – ТП на НОИ по адрес на управление;
4. за чуждестранните търговски представителства – ТП на НОИ по адрес на търговското представителство;
5. за клон на чуждестранно лице – ТП на НОИ по седалище на клона, съответно по адрес на управление на поделениято или представителството;

6. за осигурителите и самоосигуряващите се лица, регистрирани в ТД „Големи данъкоплатци и осигурители“ на Националната агенция за приходите – ТП на НОИ по седалище на юридическото лице и по постоянен адрес на физическото лице;

7. за клоновете и поделенията, вписани с 13-значен ЕИК – ТП на НОИ по седалище, съответно по адрес на управление.

(2) Осигурител, който има обособена/и дейност/и на територията на няколко ТП на НОИ, може да представя документи за изплащане на паричните обезщетения във всяко от поделенията, на територията на което се извършва съответната обособена дейност. Това поделение се счита за „съответно ТП на НОИ“, като промяната се извършва с подаване на заявление-декларация по образец съгласно приложение № 20 от осигурителя в ТП на НОИ по дейността.

§ 2. (1) По смисъла на наредбата „осигурител“ е всяко физическо лице, юридическо лице или неперсонифицирано дружество, както и други организации, които имат задължение по закон да внасят осигурителни вноски за други физически лица.

(2) По смисъла на наредбата „осигурител“ за морските лица са техните работодатели.

(3) По смисъла на наредбата „осигурител“ за лицата по чл. 4, ал. 9 КСО са техните съпрузи – самоосигуряващи се лица по чл. 4, ал. 3, т. 1 и 4 КСО.

Преходни и заключителни разпоредби

§ 3. Болнични листове, издадени преди 1 януари 2015 г. върху бланка „Болничен лист за временна неработоспособност“, се представят в съответното ТП на НОИ по реда на отменената Наредба за изчисляване и изплащане на паричните обезщетения и помощи от държавното обществено осигуряване.

§ 4. Документи за изплащане на парични обезщетения и за промяна на обстоятелствата, свързани с изплащането на паричните обезщетения, представени до 31 декември 2015 г. на осигурителите или дружествата, чрез които се осигуряват съдружниците в търговски дружества, собствениците на ЕООД и физическите лица – членове на неперсонифицирани дружества, се представят в съответното ТП на НОИ по реда на отменената Наредба за изчисляване и изплащане на паричните обезщетения и помощи от държавното обществено осигуряване.

§ 5. Документи за промяна на обстоятелствата, свързани с изплащането на паричните обезщетения, документите за изплащане на които са представени в НОИ до 31 декември 2015 г., се представят в съответното ТП на НОИ по реда на отменената Наредба за изчисляване и изплащане на паричните обезщетения и помощи от държавното обществено осигуряване.

§ 6. До 30 юни 2016 г. сроковете по чл. 39, ал. 1 и 3 и по чл. 47, ал. 1 са до 15 работни дни.

§ 7. Договорите с банки, сключени по реда на отменената Наредба за изчисляване и изплащане на паричните обезщетения и помощи от държавното обществено осигуряване, запазват своето действие.

§ 8. Наредбата се приема на основание чл. 41, ал. 5 и чл. 54к КСО.

§ 9. Изпълнението на наредбата се възлага на управителя на Националния осигурителен институт.

§ 10. Наредбата влиза в сила от 1 януари 2016 г. с изключение на чл. 18 и 19, които влизат в сила от 1 декември 2015 г.

- Приложение № 1 към чл. 3, ал. 2
- Приложение № 2 към чл. 4, т. 1
- Приложение № 3 към чл. 4, т. 2
- Приложение № 4 към чл. 4, т. 3
- Приложение № 5 към чл. 4, т. 4
- Приложение № 6 към чл. 4, т. 5
- Приложение № 7 към чл. 4, т. 6
- Приложение № 8 към чл. 4, т. 6
- Приложение № 9 към чл. 8, ал. 1 и чл. 11, ал. 1
- Приложение № 10 към чл. 9
- Приложение № 11 към чл. 11, ал. 2
- Приложение № 12 към чл. 16, ал. 1
- Приложение № 13 към чл. 19, ал. 1
- Приложение № 14 към чл. 21, ал. 1
- Приложение № 15 към чл. 24
- Приложение № 16 към чл. 25
- Приложение № 17 към чл. 26
- Приложение № 18 към чл. 27
- Приложение № 19 към чл. 44, ал. 3
- Приложение № 20 към § 1, ал. 2 ДР

ВИЖ приложенията